

Gedrag en schulden: het sneaker dilemma

Zonder iedereen over één kam te willen scheren probeer ik te begrijpen waarom mensen met financiële problemen aankopen doen die hun situatie verergeren. Ze kopen bijvoorbeeld dure sneakers, waar ze het geld niet voor hebben. Zo kunnen bij hen uiteindelijk (meer) schulden ontstaan. Het is niet mijn bedoeling moraliserend te zijn, ik wil juist graag begrijpen waarom dit gebeurt en onderzoeken of daar een oplossing voor is.

Keuzes

Voor iedereen is de realiteit dat we elke dag keuzes maken: ja of nee. De verleiding om mooie nieuwe spullen te kopen is groot en helaas beïnvloedt marketing vaak juist diegenen die minder geld en weerstand hebben. Marketingfeit: de duurste kattenvoeding wordt gekocht door de lagere inkomensgroepen. Je gunt Vlekje toch het beste? In onze maatschappij is naast veel verleiding ook veel sociale druk om 'mee te doen'. In de praktijk is die keuzevrijheid dus vooral iets voor diegenen die sterk in hun schoenen staan.

Kan wel

Een tijd terug wandelde ik door een winkelstraat en mijn zoon gaf aan bepaalde sneakers wel mooi te vinden; een aanzet naar het 'kopen' van sneakers die toen (met zijn groei) hooguit een half jaar zouden meegaan. Sneakers die een paar honderd euro kostten en er inderdaad flitsend uitzagen. Ik kon ze betalen, daar zat dus geen beperking. Wilde ik ze ook kopen? Gunde ik mijn zoon die flitsende sneakers van een paar honderd euro? Op dat moment heb ik hem uitgelegd dat we die sneakers niet gingen kopen, omdat ze te duur waren en hij er niet lang plezier van zou hebben door zijn groei.

Kan niet

Een andere ouder, die het geld niet heeft, maakt misschien een andere afweging. Die komt niet eens toe aan de vraag 'kan ik het betalen?'. Dat levert frustratie op, misschien zelfs het gevoel dat je je kind tekortdoet. Je gunt je kind het beste, maar dat lukt je hier niet. Dat doet pijn. Het 'willen kopen' wordt overschaduwed door het niet kunnen. Dan gebeurt het soms dat uit pure frustratie toch die hele dure sneakers worden gekocht. Sneakers die zorgen dat er te weinig geld voor andere rekeningen overblijft.

Grip

Het zijn natuurlijk niet alleen de sneakers, het gaat om al onze aankopen. Als ik financiële tegenvallers heb, dan pas ik mijn vakantie aan, zoek ik een betaalbaar alternatief. Dat heb ik geleerd, dat verwacht mijn omgeving, dat doe ik. Maar als je dat niet hebt geleerd en je omgeving een flitsende vakantie verwacht, bezwijken sommige mensen onder die druk. Ze gaan toch op vakantie, terwijl ze daar geen geld voor hebben.

Participatie paradox

In onze participatiemaatschappij hebben we hoge verwachtingen van zelfredzaamheid en zelfstandigheid. Vaak gaat dat goed, gelukkig maar. Tegelijkertijd is er een groep waarbij dat niet goed gaat. Die dingen kopen die ze niet kunnen betalen. Die daardoor in de schulden komen of blijven. Zo moeilijk is de materie rondom schulden. Het is niet opgelost met betalen of kwijtschelden. Het gaat ook om gedrag en kennis. Dat is in veel gevallen bij te sturen en daar ligt een deel van de oplossing: nee leren zeggen tegen sneakers!

Paul Otter is gerechtsdeurwaarder en bestuurslid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG zorgt voor een goede beroepsuitoefening door de gerechtsdeurwaarders bij de uitvoering van hun taken, met oog voor beide partijen. Paul blogt regelmatig over actuele zaken.